

SELLVM FILIVS IABES

GONIVRAVIT CONTRA

Zachariam regem Israel
dominum suum.

Nicol. Hanapus in suis exemplis c. 69. *quod de sumptu*
ex lib. 4. Reg. c. 15.

ARGVMENTVM HVIVS POEMATIS.

Non pauci existunt scriptores, qui huiusmodi as-
sumptum multiplici scribendi stylo, ceu vernacu-
lo materna lingua idiomate, in lucem edendum
successerunt, inter quos nitet velut inter sydera celebra-
ndus semper D. Franciscus Emmanuel à Mello, qui nos in-
dignè habet in delicijs, & nos unà eum reciproco amoris
æstu singulariter observamus. Emergimus denuò hoc Poe-
mate Latino, ut lectorum, qui fortasse aliorum nausea cor-
repti evadunt fastiditi, aures demulceamus. Faxit Deus
Opt. & Max. ut hoc nostrum opusculum non displiceat:
tamen attenda mentis acie lectitantibus, poëstos celsitudinè
tenentibus. Cuncta à nobis hic scripta S. R. E. ministris
humiliter subycimus, ut quod malè oleat, omninò abigant,
& aboleant; cum nostra sit mens, nunquam à Catholicæ
veritatis metas deniare.

POEMA

Manuel Gomes Galvão Lourosa

POËMA HISTORICVM,

IN QVO CELEBRE MIRACVLI

Res.

4283/15V.

portentum circa IOANNEM IV. Lusitaniæ

Regem diuinitus peracti decantatur, cui

Almadensis Medicus Lourosa

dedicat, ac consecrat.

Orrendum canimus facinus, fatale, cruentum:
Obscænum facinus patefactum reddere mundo
Pierius menti calor incidit. Ast vbi nostri
Clara nitet ratio, cantu memorare per orbem
Nititur ostentum plusquàm admirabile mundi.

Cogimur amplecti (quoniam sumus vsque clientes)
Quidquid habent quocunque modo memorabile gentes.

Hæc, ò Rex noster, nimium inuictissime, feci

Carmina, vt omnigenæ noscant fatalia gentes

Edicta imperij: fera quod Castella tuetur,

Ignoret nec terra tui miracula casus.

Parce precor: cecini hæc, longinqua febre laborans:

Est quartana malum, quo sum correptus, & ægram;

Vitam ago montanus natiuæ ob tædia terræ.

Aspice deserti Lourosæ opus istud, & ista

(Quæ tibi iure dico) munuscula parua, Ioannes

Iure vagos igitur dexter mihi dirige cursus.

Semper in Hispanis regnavit techna Pilippis,

Impostura fuit, fraudes habuere coronam,

Fallaces simul insidiæ viguere sub illis:

Regna suis cepere dolis, sine Marte, sed arte

Insidiosa, extra rationis robur ouantis.

O quot, qui nullam meruere, dedere cruentam

Occultam que necem! Sic garrula fama boatu

Clami;

Clamitate horrifono, Quartum iuffiffe P hilippum,
 Quartum etiam occidi, quem feruant astra, Ioannem,
 Hinc Caftella odium peperit, peperere Philippi
 Omne apud externae gentis genus. Hinc Deus, illum
 Attenuat. Merito diuina potentia rebus
 Ludit in humanis, & verbere quosque flagellat,
 Hinc sunt Caftellae, tenui pendentia filo
 Omnia regna, vrbes, moderamina, fcepra, corona,
 Ex illo fluit, ac retró fublafpa refertur
 Spes Caftellae, detecta potentia, fractae
 Vires: auerfaeque tenent facra numina mentes.
 Infelix hodie, quondam ftetit altus Iberus:
 Nunc parat inuidia fædas res ille: fed artes
 Quæque fuæ fruflratæ adfunt: nihil adftat, at alget:
 Omnis spes eius, refugi & fiducia Martis
 Auxilijs fraudum femper ftetit: impius ex quo
 Fit regnator, hiat fcclerumque inuentor Iberus.
 Quod ferus intendit rex, quicquid Iberia conftat,
 Permanet incaffum. Rector finitjaltus Olympi.
 Detorquet coelum, quodcunque haftile Philippus
 In latus intorquet regni, quod iure Ioannes
 Quartus habet, namque iftius poffeffor agelli, eft.
 Fatalis femper fabricata eft machina muros
 In noftros à rege truci, quem obferuat, amatque
 Plus æquo damnofa malis Caftella dolofis;
 Quæ via cuique data eft fccleri, quæ forma malorum eft.
 Hæc commiffa luet rex Caftellanus Olympo.
 Semper inops animi, tacitis diriffima technis
 Moftra eft fraudes, & turpis Iberia fecit,
 Nobilis vt Lyfia antiquis fpolianda trophæis
 Incidat, atque ruens, fine fama in gloria viuat.
 Sed pater Omnipotens, nutu qui cuncta gubernat,

Poema Heroicum.

Tot mala propellit, totque omina tantaque noſtis
Auertit, clara vt multos habitura triumphos
Lyſiadum tellus regnet ſuper æquora nota.

O Rex, quæ ſcleris tibi tanta licentia tanti!
Caſtellæ rex, præclaræ tibi nulla regendi
Cauſa fuit Lyſiam: tibi ſunt indebira regis
Noſtri regna, ſuis qui rectius imperat ille
Gentibus: imperium regni ſibi iure remiſſum eſt:
Fraudibus imbellis vile ſcit Iberia tandem.

Quæ fuit hæc nouitas? vnde hæc tam facta repente
Tempeſtas? Leo fit ſubito vulpecula fallax?

Ne dicam cum iure lupum, qui deuorat agnos
Dulcem exercentes balatum, cum fremit aſper
Ad cauſas, & atrox venit inſidiatus ouili.

Haud aliter rex Caſtellæ vigil aſtat, at aſtra
Noſtratam adſeruant, tutumque ob damna tuentur.

O Caſtellani veſtra ſe iacet in aula
Rex veſter, teneatque diu ſua ſceptra cruenta.

Hæc audite precor, regique hæc dicite veſtro.
Fit nihil inuidia, niſi turpè, infame, nefandum:

Nil nox inuidiæ generoſum intendit, & alium.
Miſſus ab Hiſpano eſt auri cum pondere magno

R ege vir in Lyſiam, (dictu mirabilis eſt res)
Vt mottem inferret violentam, atramque cruore

Lufitanorum Regi. Miſerabile dictu!
Qua paret arte necem, fauor hanc deflexit Olympi,

Perfidus hic tetrico dictus cognomine Leite:
Iac inuicundum, quoque deteſtabile: tandem

Non fuit à manibus preſſam, at liquefactus ab igne
Totus quotus erat miſerandus homunculus ille,

Vt corpus (ſine damno animæ) euaneſcat in æternum.
Eſt violare Deum, regem priuare parentem

Poema *Horatium*.

3

Aura vitali, penitusque extinguere vitam.

Musa canora mihi veniam concede petenti,

Vt paulisper agam monstro mea dicta profano.

Stulte, quid aggressus tanta feritate fuisti?

Quod de cus eximium peperisti? insania mentis

Tanta tuæ fuit, vt nullum memorabile nomen,

Nec tibi fama boni fit, nec victoria laudis

Existat. Rationis inops, insane, pararis:

Alter est ignauus, turpisque Horostratus, alter

Quisquis iners sine honore. & fama, & nomine claro.

Ausus adusque tegens turpi caligine fraudes,

Atlantem regni tacito oppugnare veneno?

Optasti, miserande, illum prius igne necare.

Innocui breuiter Regi dabis aduena poenas,

A duena quisque Sinon, nec tu dicaris alumnus

Lu si, at te foueat quæque exera natio mundi,

A mplexetur, ametque, & tecum gaudeat Aetna.

Non humana tibi admoquit lac mater amicum,

Perfide: sed rigidis genuit te montibus horrens

Caucasus. Hircæ næ luxistique vbera tigris.

Illâ dies festiua fuit: celebratur in ipsa

Christi corpus ouans, sumus et Præna canentes:

Qua lati festa velamus fronde per vr bem

Nos delubra Deum, plateasque ornamus amictu

Barbarico. ~~Meret~~ hæc sacri assistentia Christi.

Tempore in hoc, celebrique die iam proditor audax

Horrendum inuadit factum. Conduxit in vrbe

Ille domos, taciti tecta opportuna secreti.

Hic vbi tecta iacent, rarum attestantia casum,

Rex pius excelsam celebratamq; erigit Aedem,

Eximia Magnæ Matri pietate dicatam:

Et Regina simul fouet hoc deuota Mariæ

Hæc fabricata manet, saxo fundata vetusto.

Poema Heroicum.

Hæc fabricata manet, saxo fundata vetusto:
Si non hac fabrica fileant miracula Memphis,
Saltem attinget opus sua nomina, adumbret & artem.
Sed quid dico? Magis toto celebrabitur orbe
Hæc augusta domus, quàm barbara machina gentis
Romanæ. MARIAM (satis est) sacra continet Aedes.
Hic egit duplicem rimam fodiente ligone,
Altera selecta, quarum ~~est~~ sibi, vt aptior ausis
Illa suis: erat inferior: notissima cunctis.
Plumbea in innocuum directa est pila Ioannem,
Ast oculos cælum obtexit (sic astra nitentis
Signiferi voluere) viri, qui explodere tentat.
Sanguineum deponit opus, formidine captus.

Cùm frustra hoc sibi iure cadat, reperit Iberum.
Vlli ibi fallaces (nostratæ scotoma gentis)
Lusitani, antiquo indigni nomine Lus
Corrumpunt iterum alliciente numismate cæcum
Custodem arcani: in Lysiam grauis arcæ reducit.
Versutus comitatus eum comes, arte decora
Callidus alloquio, verbis subduxit amicus.
Perfidus arcanum subito patefecit ad aures,
Cùm focius blanditus, opus suscepit (aiebat
Subdolè, & instructus fallacis in arte Sinonis)
Perueniens urbem (caput est memorabile regni
Lusiadum) indixit Regi mirabile casus
Portentum: subito detrudi in vincula iussit.
Proditor ecce in atro sceleratus carcere regni
Clauditur, & tacito trahitur clamore per urbem.
Obiecit se se ignorum venientibus vltro,
Confidens animo ficto, atque vtrunque paratus,
Seu nudare scelus, seu certo occumbere letho.
Infelix dixit (positis custodibus) intrò,

Poema Historicum,

Illas exemplo flammis videt ille crematas:
Indè abit in furcam (mala crux reboauerit olim)
Quo suspensus obit mortem: descendit ad ignem
Immensum struxere rogam cum robore facto,
Vt totum penitus corpus vaga flamma cremaret,
Interea immensum cum se Vulcanius ardor
Implicuit moli ingenti, ferturque per auras
Flamma volans, crepitatque vorax per inanè, vadosæ
Irradiant multùm tremulo sub lumine Syrtes.
Iam breuiter miseros ignis depascitur artus.
Turbidus ecce nigris glomeratur nubibus æther,
Queis rubicunda dies, facta est tenebrosa: coruscæ
Luminibus flammæ ardescunt; cælumque nigrescit.
Postquam collapsi cineres rediguntur in auras.
Fama viri tacet infesti, æternumque tacebit.
Sic perit infamis quicumque est proditor audax.
O sit & infelix in mundo terra, nec vnda
Te norint: nunquam citharæ sonus obstrepat in te;
Nec tibi det laudes docilis facundia lingua:
Tecum extinguat tua fama, & nomen in igne;
Gloria nec vluat de te memor vlla per orbem.

LAYS DEO

*Nuncium est in arte tentationum perperam
Demoniacum vero est in tentationibus
et in operationibus supercui. In Thimo
hibernicus in suis floribus tit. Tentatio
lit. I. quod dicitur de regis in sa.*

Vlyssione. Cum Superiorum permissu.
Apud Emmanuelem de Sylua, an. 1648.